

”Min familie i historien”

Den norske historiske forenings historiekonkurranse for ungdomsskolen og videregående – 2016/2017.

Juryens uttalelse

Juryen har bestått av: Berit Lundberg (Dokka vgs), Anne Kjersti Jacobsen (Hauger ungdomsskole), Ketil Knutsen (Universitetet i Stavanger).

Sekretær for juryen: Karsten Korbøl (HIFO)

Juryens bemerkninger

Til årets konkurranse kom det inn 858 bidrag. I finalerunden var det med 35 bidrag, 12 i klassen for ungdomsskole og 24 i klassen for videregående skole.

Årets bidrag har hatt god kvalitet. De som har nådd opp har lagt vekt på ulike tema og hatt ulike innfallsvinkler. Juryen har forsøkt å vektlegge ulike hensyn, både den godt fortalte historien, den personlig engasjerte historien samt den vitenskapelige og håndverksmessige undersøkelsen. Vinnerbidragene har tydelige mål for undersøkelsen og viser et personlig engasjement.

Vinnerne får diplom og bok samt pengepremie på henholdsvis 5000 kr for 1. pris, 3000 kr for 2. pris, 2000 for 3. pris. Alle deltakere i konkurransen får diplom. Et tilfeldig bidrag blir honorert med en deltakerpremie på 1000 kroner.

Prisvinnere i klassen for videregående skole

1. pris: Halima Ahmed, *Reisen til et fremmed og ukjent land*, Fyrstikkalleen videregående skole, Oslo.

Prisvinnerens bestefar, Nabi Baksh, var en av de første arbeidsinnvandrerne fra Pakistan til Norge på 1970-tallet. Spørsmålet prisvinneren ønsker å belyse er om hans integrering kan betegnes som en suksess eller ikke. På den ene siden er dette en fortelling om hvordan arbeidsinnvandrerne så muligheter for et annet liv gjennom arbeid. På den andre siden de store utfordringene som en ny kultur og samfunnsorganisering innebar. Baksh overraskes blant annet over å komme til et velstående og planstyrt land med likhet og utjevning som idealer. Kort sagt er dette en beretning om mulighetene som lå i arbeid og velferd, men begrensningen som lå i det kulturelt annerledes. Temaet belyses gjennom en grundig undersøkelse der prisvinneren bruker både primær- og sekundærkilder som drøftes underveis. Besvarelsen har et spisset problem som forfølges gjennom oppgaven og drøftes mot slutten. Ulike aspekter ved innvandringen behandles balansert og den lille historien bidrar hele veien til å kaste lys over den generelle integreringshistorien. Dette er et solid arbeid i tråd med konkurransens intensjoner.

2. pris: Kamilla Vetrhus, *En dame, en gård, bygdehistorie i 100 år*, Vardafjell videregående skole, Rogaland.

Kamilla Vetrhus gjør gården hun har odel på til utgangspunkt for sin besvarelse. Hun vil undersøke hvordan det var å leve i en tid som kan betraktes som en overgang fra et gammelt bondesamfunn til moderne tid. Sentralt i undersøkelsen står Huldeborgs fortelling. Undersøkelsen viser hvordan

Huldeborg var et produkt av sin tid, men også i forkant av den. På den ene siden tok hun utdanning og drev butikk, men på den andre måtte hun oppfylle familieforpliktelser som innebar å stelle for sine søsken. Slik får prisvinneren fram et komplekst bilde av endringene i fortiden. Dette er en godt strukturert historie med gode kilderefleksjoner og den lille og store historien flettes godt sammen.

2. pris: Edel Malene Farstad, *Anne Pedersdatter, Notodden videregående skole, Telemark.*

Prisvinneren går langt tilbake i historien for å finne familiemedlemmet hun vil skrive om. Anne Pedersdatter er prisvinnerens trettende tippoldemor. Hekseprosessen mot Anne Pedersdatter i andre halvdel av 1500-tallet, er kanskje den mest kjente i norsk historie. I 1590 ble hun brent på bålet i Bergen. Gjennom Anne Pedersdatters historie får prisvinneren ikke bare belyst denne konkrete hekseprosessen, men også de rådende samfunnsforholdene preget av religiøse omveltninger og usikre tider. Ikke minst løftes synet på kvinner fram. Sterke og selvstendige kvinner ble sett på som en trussel og fare, og de måtte temmes. En styrke ved besvarelsen er også at det trekkes linjer til kvinneundertrykkelse i dag. Besvarelsen er velskrevet, basert på et stort kildeomfang, både primære og sekundære, og den har en klar rød tråd.

3. pris: Gabriela Guzmán Leifsen, *Den tapte historien om haciendaeieren, Oslo katedralskole, Oslo.*

Prisvinnerens bidrag tar oss med til Ecuador på slutten av 1800-tallet og begynnelsen av 1900-tallet. Det er en dramatisk historie som folder seg ut, og prisvinneren ønsker å åpne opp historien for å få fram familiehemmeligheter og fortielse. «Tausheten gagnar ikke noen», sier hun. Dette er historien om en haciendaeier. Utad er han liberal og progressiv, men i det private svært konservativ og undertrykkende. I flere perioder «stjeler» han kvinner og holder dem innesperret. Prisvinneren setter sammen en historie om et samfunn i endring, med sosiale forskjeller, diskriminering, urettferdighet og undertrykkelse. På et annet plan blir dette en fortelling om stillhet, fortielse og skjulte hemmeligheter i en familie, men også om å forsone seg med en vanskelig fortid. Bidraget berømmes for å gå inn i en vanskelig tematikk, samtidig som det er en god refleksjon over taushet og hemmelighold. Teksten er godt skrevet og med gode drøftinger som får fram kompleksiteten i historien.

3. pris: Dagny Aurora Elgethun, *Mulighetenes forandring, Oslo katedralskole, Oslo.*

Hvilke muligheter har mennesker hatt i tidligere tider og hvilke har jeg i dag? Dette er det store underliggende spørsmålet i denne besvarelsen. Utgangspunktet er prisvinnerens grandtante som vokste opp på 1920- og 30-tallet. Hvilke muligheter spesielt til utdanning hadde hun, og hvilke valg tok hun? I den store sammenhengen er dette en fortelling om utdanningshistorie, og om hvordan ulike betingelser som teknologi, holdninger, økonomiske forhold begrenser eller åpner muligheter for mennesker. Dette er et godt stykke arbeid med gode refleksjoner og solid forankring i litteratur og kilder. Prisvinneren ser klare sammenhenger mellom den store og den lille historien. Prisvinneren reflekterer også over om hvordan det ville vært dersom hun og grandtanten hadde byttet plass? Ville hun tatt andre valg? Konklusjonen er ikke opplagt, men gjennom refleksjonen viser prisvinneren en god persjon historiebevissthet.

Prisvinnere i klassen for ungdomsskolen

1. pris: Camilla Brodersen Ringen, *I oldefars fotspor - motstandskamp og flyktingetrafikk på Kråkerøy, Kråkerøy ungdomsskole, Østfold.*

Andre verdenskrig og motstandsarbeid er temaet for Camilla Brodersen Ringens vinnerbidrag. Hennes oldefars store samfunnsengasjementet ledet ham raskt inn i motstandsarbeidet. Senere deltok han i det farefulle og dramatiske arbeidet med å hjelpe flyktninger over til Sverige. Oldefarens opplevelser bidrar til å kaste lys over den generelle krigshistorien, og på den måten får prisvinneren fram sammenhengen mellom den lille og den store historien. Besvarelsen er svært godt skrevet. Prologen vekker leserens interesse, den gode framstillingen følges opp og fenger. Det er foretatt et grundig kildearbeid og juryen vurderer de personlige metarefleksjonene over arbeidet og historien, høyt.

2. pris: Johan Legreid, *Magnar Veiseth, Varden ungdomsskole, Vestfold.*

Utviklingen innen jordbruket etter krigen er det prisvinneren ønsker å undersøke. Utgangspunktet er gården Veiseth hvor driften nærmest gjennomgikk et moderne hamskifte etter krigen, i følge prisvinneren. Besvarelsen viser de store endringene som skjedde med hensyn til redskaper og hva som ble produsert. Dette fokuset holdes gjennom hele besvarelsen, og fortellingen om farfarens liv belyser

de generelle endringene i landbruket. Besvarelsen er gjennomført solid der det reflekteres godt over endringene.

2. pris: Isak Tørring, *Hvordan var det å være kaptein i Nortraship under 2. verdenskrig?*, Hedemarken friskole, Hedmark.

Norske krigsseilere opplevde svært dramatiske krigsår. Det er denne historien prisvinneren ønsker å finne ut mer om: hvordan var det for tippoldefaren å være kaptein i Nortraship. Det er en dramatisk historie som folder seg ut. Etter krigen fikk mange av krigsseilerne et tøft liv. Prisvinnerens forfar valgte å ikke ha så mye kontakt med sjøen etter at han mønstret av. Kanskje var det en måte å håndtere de dramatiske krigsårene på. Prisvinneren har brukt mange ulike kilder og håndterer dem grundig og godt. Han drøfter, ser sammenhenger og reflektere på et metanivå. Samtidig lykkes han med å kombinere mikro- og makrohistorie.

3. pris: Kristine Sofie Kristiansen, *Fra Finnmark til Fredrikstad, Kråkerøy ungdomsskole, Østfold.*

Krig og forbudt kjærlighet er utgangspunkt for prisvinnerens besvarelse. Det er en fortelling om hvordan tilfeldighetene spiller en rolle i historien. En tilfeldig bekjentskaps adresse gjør at familien kommer seg fra Finnmark til Fredrikstad. En tjenesteomplussing gjorde at to mennesker kunne møtes, forelske seg og få barn. Først etter 14 år fikk barnet vite at faren var tysk. Dermed blir den forbudte kjærligheten et tema for besvarelsen. På en fin måte får prisvinneren fram livets tilfeldigheter. Hun vever liten og stor historie sammen, bruker kilder og viser et personlig engasjement og følelser.

3. pris: Johannes Henriksen, *Sterk dame – tøffe valg*, Kråkerøy ungdomsskole, Østfold.

Historien om alenemødrene er en relativt lite belyst historie. Å være alene om forsørgeransvar for et barn, er en stor og tøff jobb. At det i vår nære fortid heller ikke har vært like sosialt akseptert, har nok vært en ekstra belastning. Der mødrene i andre familier var hjemmearbeidende, måtte prisvinnerens oldemor i tillegg være ute i arbeid for å få det til å gå rundt. På den andre siden er dette også en fortelling om hvordan velferdsstatens utvikling gjorde det lettere for gruppen av alenemødre. Slik får vi gjennom den lille historien belyst den større sosiale utviklingen i Norge etter krigen. Prisvinnerens besvarelse er solid og med en god framstilling som peker fram mot dagens samfunn.

Årets deltakerpris

Njård Kylstad Kobberdal, Fredrik II videregående skole, Østfold.